

KNBF Nieuwsbrief

De KNBF Nieuwsbrief kunt u ook lezen (en downloaden) op de KNBF site. www.knbf.nl. Of scan de QR code met uw mobiele telefoon. Alle postzegelverzamelaars, filatelisten en anderen die geïnteresseerd zijn in postzegels, kunnen zich aanmelden voor een **GRATIS** abonnement op de KNBF Nieuwsbrief via www.knbf.nl

In deze Nieuwsbrief o.m.:

- Pag. 1,2,3: Bonds bureau – Bondsbibliotheek - Nieuwsbrief
- Pag. 4: Facit Sverige – Henk P. Burgman
- Pag. 4..7: Alexander Fleming – Jan M. Broeders
- Pag. 7,8,9,10: Filatelistische vorming – Sjoerd Bangma
- Pag. 10,11,12: Prachtige postzegel – Willem Hogendoorn
- Pag. 13,14: Pre Historische Dieren - Anna C. van der Maade
- Pag. 15: Uw reacties

Bondsbureau

Het Bondsbureau is op maandag en dinsdag gesloten. Woensdag en vrijdag aanwezig van 09.30 uur tot 16.00 uur. Donderdag aanwezig van 09.30 uur tot 12.00 uur

KNBF Bestuur:

Peter Teurlings - voorzitter
Pieter Verbakel - secretaris
Conny van Vliet - penningmeester
Wout Janse - vice-voorzitter
Arie Zonjee - bestuurslid juryzaken en tentoonstellen
Michael Brekelmans - bestuurslid communicatie en digitalisering
Ivo Slikkerveer - bestuurslid

KNBF - Audio Visueel Centrum

Het is nu een mooi moment om alvast na te denken over de volgende clubavond. Deze kunt u een gezellig en leerzaam filatelistisch tintje geven met een presentatie of lezing van het Audio Visueel Centrum (AVC).

Een aantal lezingen is beschikbaar als Power Point presentatie, welke per e-mail (via We Transfer) wordt verstuurd. U kunt de presentatie op uw eigen pc opslaan tot het moment van gebruik. Daarnaast is een aantal lezingen op CD beschikbaar.

Om de presentaties af te spelen heeft u nodig: een pc (evt. met CD speler), een beamer en een projectiescherm (of een witte muur).

U kunt een lezing aanvragen via info@knbf.nl. De complete lijst met beschikbare lezingen kunt u vinden op www.knbf.nl (onder Diensten ... Audio Visueel Centrum).

KNBF Stempel Service

Na sluiting van de postkantoren werd het voor filatelisten steeds lastiger om postzegels netjes te laten stempelen. De samenwerking tussen PostNL en KNBF heeft er toe geleid, dat PostNL een aantal werkzaamheden aan KNBF heeft overgedragen, zoals het op verzoek filatelistisch afstempelen van poststukken en het laten vervaardigen en beschikbaar stellen van (gelegenheids-)stempels.

De afgelopen maanden hebben weer aan aantal speciale stempels het levenslicht gezien.

u postzegels of een poststuk filatelistisch laten afstempelen, dan is dit mogelijk. Hier

Wilt
Hier

zijn geen kosten aan verbonden. Stuurt u dan de zegels of het poststuk naar KNBF, Nieuwe Schaft 23, 3991 AS Houten. Wilt u ook een aan uzelf geadresseerde, gefrankeerde envelop insluiten voor de terugzending.

KNBF Bibliotheek|:

Vanwege de vakantieperiode is de bibliotheek gesloten vanaf woensdag 26 juli t/m 22 augustus. Woensdag 23 augustus zijn we weer geopend voor bezoekers.

Alle medewerkers wensen u een fijne zomervakantie!

Met enige regelmaat ontvangt de bibliotheek schenkingen en nalatenschappen, die in dank worden aangenomen. Naast waardevolle aanvullingen voor de bibliotheek zitten hier ook exemplaren tussen, die reeds in de bibliotheek aanwezig zijn. Deze doubletten bevatten een schat aan filatelistische informatie en worden voor een fancy prijs te koop aangeboden. Bij de bibliotheek kon u een actuele lijst opvragen met doubletten. Door de grote hoeveelheid dubbel materiaal (\pm 1000 titels) en vanwege ziekte van een van onze medewerkers zijn wij helaas niet in staat om deze lijst te actualiseren.

U kunt wel langs komen om de drie kasten met doubletten door te nemen en zien of er iets naar uw gading bij zit. De bibliotheek is geopend op woensdagen (Houdt u wel rekening met de zomersluiting?) van 10.00 uur tot 16.00 uur. Graag van tevoren bellen om een afspraak te maken.

Nieuwe publicaties schaffen wij, zover ons budget dat toelaat, aan. Tevens krijgen wij regelmatig nieuwe publicaties van diverse uitgevers als schenking.

Nieuw in de KNBF-bibliotheek:

"Det Danske Post-og Telegrafvæsen" compleet in 4 delen - uit 1932.

"De Indiëlijn van de KLM herboren 1945-1950".

"Airmail across the Middle East 1918-1930"

"Norske brevmerker - Julemerker".

"Norske Brevmerker - Brevmerker".

GEVRAAGD.

Ook missen wij nog weleens bepaalde publicaties.

Zo missen wij van het Engelse blad "Stamp Lover" de volgende uitgaven 2013, Nr. 1 - 2022, Nr. 1 & 2.

Van het Duitse blad "Das Archiv" van 2022, Nr. 4.

En van het eveneens Duitse blad SBZ, de volgende nummers:

2013, Nr. 5 & 6.

2014, Nr. 4 & 11.

2016, Nr. 9 & 10.

2019, Nr. 10 & 12.

2020, Nr. 1 t/m 4.

2022, Nr's. 3 - 4 en 7 t/m 12.

En van het orgaan van de Filatelistenvereniging DUITSLAND - Nr. 4 uit 2018.

Mocht u enige hiaten voor ons op kunnen vullen, horen wij dat graag van u via : bibliotheek@knbf.nl

Komt u ook eens langs in onze mooie bibliotheek om boeken, catalogi en/of tijdschriften door te nemen of te lenen. Ook het maken van kopieën is, tegen een kleine vergoeding, mogelijk. Een lezerspas is niet meer nodig! **Maakt u wel van tevoren even een afspraak?**

Mocht u nog vragen hebben dan kunt u contact met ons opnemen. Wij zijn telefonisch te bereiken op 030 3075469 (denk aan de zomersluiting) of via de mail bibliotheek@knbf.nl of info@knbf.nl

Groeten
Team KNBF- Bibliotheek.

Postex 2023:

Ook in 2023 zal er een Postex worden georganiseerd ook deze keer in de Veluwehal, Nieuwe Markt 6 te Barneveld. De datum is zoals (bijna) altijd het derde weekend van oktober. Te weten vrijdag 20 (10.00-17.00 u.) en zaterdag 21 oktober 2023 (10.00-16.00 u).

De tentoonstelling is open voor alle klassen/categorieën maar we maken wel onderscheid in de kaderprijs zoals vorig jaar is ingevoerd: € 15,00 euro voor een categorie 1 en alle overige inzendingen voor de prijs van € 7,50.

Informatie: Ben Mol: b.mol76@upcmail.nl

Bereikbaarheid per openbaar vervoer en auto

Met het openbaar vervoer is De Veluwehal uitstekend bereikbaar. U kunt met de trein naar Barneveld komen. De Veluwehal ligt op 500 meter van Station Barneveld-Centrum.

De Veluwehal is ook goed met de auto bereikbaar. Neem de A30 afslag 5 Barneveld, vervolgens rijdt u richting centrum. Na 380 meter neemt u de tweede afslag op de rotonde richting Thorbeckelaan. Na 770 meter neemt u de tweede afslag op de rotonde richting Thorbeckelaan. Na ongeveer 700 meter aan uw rechterhand vindt u De Veluwehal. Er is voldoende parkeergelegenheid.

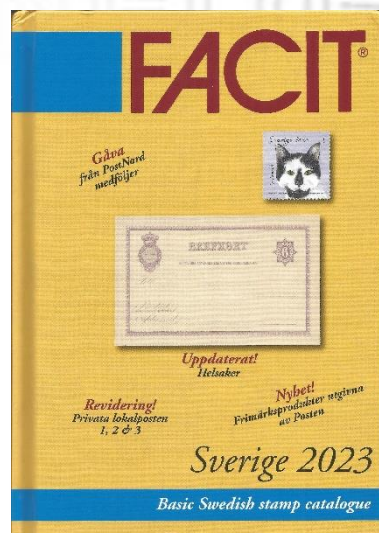

Boekbespreking:

Titel: Facit Sverige 2023

De Nieuwe “Sverige” catalogus van Facit is weer binnen. Deze catalogus die alleen Zweden behandelt was ooit een dun “Flimsy” boekje, meer een afvinklijst, maar de afgelopen jaren is het uitgegroeid tot een volwaardige catalogus met bestaansrecht. Aangezien de “gewone” Facit catalogi almaar dikker en dikker worden hebben ze besloten om een aantal Zweedse “specialiteiten” over te hevelen naar de Sverige catalogus. Vonden we in de vorige uitgave in de diepte behandelde onderwerpen als de Zweedse postwaarde stukken en de Zweedse vrachtzegels voor het vervoer per trein, kunnen we dit keer uitgebreide hoofdstukken voor militaire antwoordzegels en dito postwaardestukken vinden. Ook de hoofdstukken met de private lokaalpostzegels, postzegelboekjes en de postwaardestukken zijn, geheel bijgewerkt, weer terug. Nieuw is ook een overzicht met de door de Zweedse post uitgegeven speciale producten zoals giftpacks, souvenir folders dito mappen en boekjes, alsmede themaboekjes en folders etc. Ook handig is een opgenomen overzicht met zegels die niet door middel van water af te weken zijn. Hoe dan wel, staat er helaas niet bij.

De prijzen, voor de eerste 6 zegels worden aangegeven voor zowel gestempelde (☉) als ongestempelde (*) exemplaren. Vanaf 1858 tot 1938 vinden we de prijzen in drie kolommen voor postfris (**) ongestempelde zegels zonder gom of met plakker (*) en gebruikt (☉). Na 1938 zijn er 2 kolommen gebruikt (***) en (☉). Uiteraard zijn de zegels en paartjes uit de oudere postzegelboekjes (B, BC en CB) en de zegels met 2 of 4 (A en C) zijdige tandingen, en later ook de SX-

paren, gewoon opgenomen en geprijsd. Overzichten van FDC's, postzegelboekjes, jaarsets en jaarboeken alsmede de geïllustreerde motiefbladen en de maximumkaarten ontbreken niet.

Uiteraard is de catalogus geheel bijgewerkt met alle nieuwe uitgaven, tot en met die van 25 augustus 2022. De gehele catalogus is gedrukt op blauw papier wat een zéér rustgevend werking op de ogen heeft. Hier is over nagedacht!

Bijna de gehele catalogus is tweetalig (ZW/GB) wat de toegankelijkheid zéér ten goede komt! Deze publicatie is uitgevoerd met een harde kaft en twee leeslinten en er zit een leuk cadeautje van POSTNORD bij. Namelijk het blokje 500 jaar Zweedse Marine, uit 2022, voorzien van een speciaal stempel.

In mijn opinie mag je deze catalogus als beginnend, en zelfs als gevorderde, Zweden verzamelaar niet laten schieten!

Leden van de NFV Skandinavië kunnen deze catalogus met korting bij mij bestellen. U weet mij te vinden neem ik aan.

(Henk P. Burgman)

Schrijver: Facit Förlags AB met diverse medewerkers, eindredacteur; Gunnar Lithén. - Taal: Zweeds/Engels - Bladzijden: 384 - Illustraties: Kleur - Spiraal, 21,5 x 15,5 cm. - ISBN: 978-91-86564-92-6

Uitgever: Facit Förlags AB

Prijs: SEK 450 (Zweedse winkelprijs); excl. verzendkosten.

Informatie// Verkrijgbaar bij: Facit Förlags AB, BOX 537, SE-201 25 Malmö, Zweden.

E-mail: info@facit.se - Website: www.facit.se

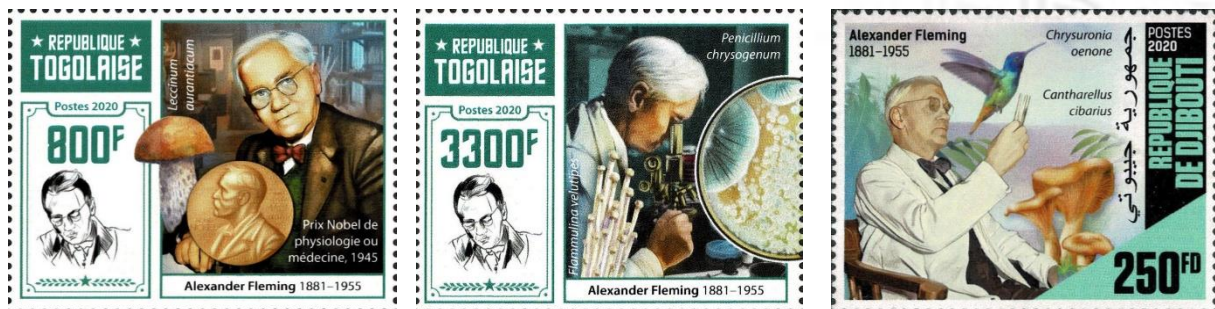
Filatelistische aandacht voor: Alexander Fleming (5)

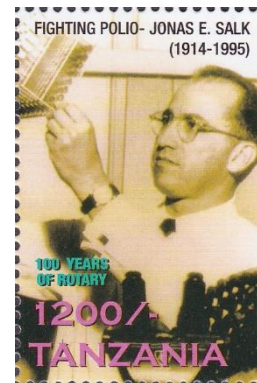
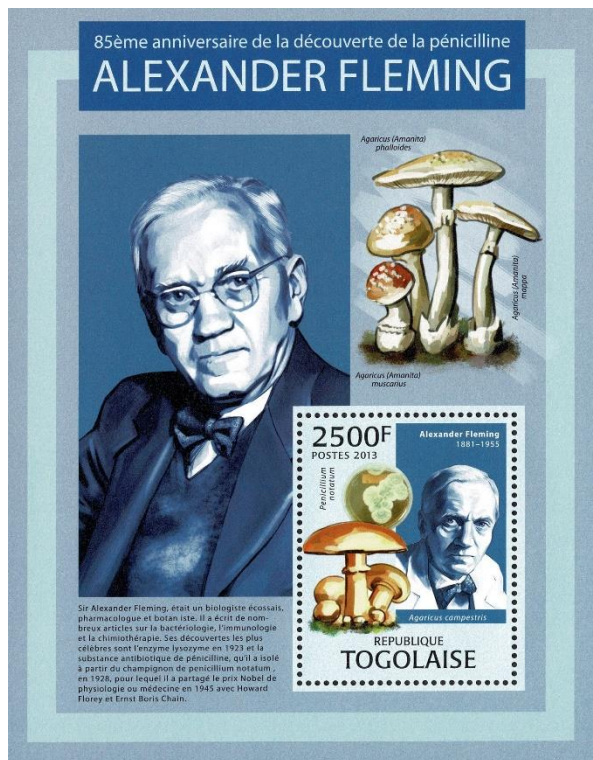
De Duits-Britse biochemicus en bacterioloog Ernst Boris Chain (1906-1979) ontving in 1945 samen met Alexander Fleming en Howard Florey de Nobelprijs voor Fysiologie of Geneeskunde voor de ontdekking van penicilline en de eigenschappen ervan bij de genezing van infectieziekten. Ernst Boris

Chain is in Berlijn in 1906 geboren als de zoon van de van oorsprong Russische chemicus Michael Chain en zijn vrouw Margarete Eisner. Ernst Boris studeerde in de periode 1924-1928 chemie en medicijnen in Berlijn aan de Friedrich-Wilhelm-Universiteit en rondde zijn studie met een promotie af in 1930. Daarna deed hij onderzoek in zijn vakgebieden in het universiteitsziekenhuis Charité in Berlijn. Door de politieke machtsovername in 1933 in Duitsland emigreerde hij in april 1933 naar Londen en vond een baan als onderzoeker op de universiteit van Cambridge. In 1935 kreeg hij een aanstelling als lector pathologie aan de universiteit van Oxford. Vanaf 1939 startte hij samen met Howard Florey een onderzoek naar het ontstaan en bestaan van natuurlijke antibacteriële middelen. Door de resultaten van dit onderzoek kwamen beide onderzoekers weer op het spoor van het werk van Fleming, die al eerder penicilline had beschreven. Daarna werden er meerdere ontdekkingen gedaan. In 1948 huwde Chain de biochemicus Anna Beloff. Hij was al sinds 1939 Brits staatsburger. Hij vervulde meerdere functies als directeur bij onderzoeksinstituten en kreeg meerdere benoemingen als hoogleraar.

Postzegelverzamelaars met een voorkeur voor het verzamelen van thematische postzegels en andere bijbehorende filatelistische uitgaven zullen snel ervaren dat een scherpe afbakening van het onderwerp al moeilijk en ingewikkeld wordt. Meerdere thema's en onderwerpen hebben namelijk een ingewikkelde structuur door de details en de soms vele onderlinge raakvlakken tussen bijvoorbeeld onderzoeken naar een bepaald vaccin voor geneeskundige doeleinden. Bij de opbouw van een verzameling rondom het baanbrekende werk en de resultaten van onderzoek en experimenten door Alexander Fleming maakt de verzamelaar kennis met het werk van meerdere andere onderzoekers en wetenschappers en krijgen daarmee informatie over nieuwe succesvolle resultaten in de strijd van het bestrijden van virussen en bacteriën. De Amerikaans arts en immunoloog Jonas Edward Salk (1914-1995) is ontdekker, respectievelijk uitvinder van het naar hem benoemde salkvaccin. De ontdekking van dit vaccin en het gebruik ervan was een eerste succesvolle inzet in de bestrijding van het poliovirus. Voor zijn ontdekking vroeg hij geen patent aan, maar maakte het mogelijk dat het vaccin en de formule ervan voor iedereen beschikbaar kwam. De schoolopleiding van vier jaar deed hij in drie jaar. Hij bezocht daarna het City College of New York. Zijn universitaire studie deed hij aan de New York University. Hij werd benoemd tot hoogleraar aan de Universiteit van Pittsburgh en mocht in zijn werkzame leven verschillende onderscheidingen ontvangen. Dit vaccin geeft de ontvanger immuniteit tegen polio.

(Jan M. Broeders, 230614 - nieuwsbrief *Optische Fenomenen*, www.optischefenomenen.nl.)

EEN STUKJE FILATELISTISCHE VORMING (97)

Wetenswaardigheden van A tot Z (9).

De negende aflevering van meer of minder bekende zaken die de verzamelaar kan tegenkomen op zijn ontdekkingsreizen in de wereld van de filatelie, in alfabetische volgorde. Het is tijd voor een zomeraanbieding: G, H en I in één aflevering, maar er is dan ook enige overeenkomst.

Germania, Helvetia en Italia.

Vrijwel alle landen kennen een onderscheid tussen *permanente zegels* en *gelegenheidszegels*. De eerste categorie staat ook wel bekend als *langlopend* en in het Duits als *Freimarken*, bestaat doorgaans uit vele waarden en is bedoeld voor het gewone, dagelijkse frankerwerk. Heel vaak bestaan meerdere permanente series naast elkaar, waarvan er eentje met name is bestemd voor briefpost en de andere voor bijvoorbeeld drukwerk of pakketpost.

Vaak wordt de belangrijkste serie voorzien van de “kop” van het staatshoofd, maar er waren en zijn situaties waarin dat niet logisch zou zijn. Daarbij moet men wel bedenken dat postbedrijven tot voor kort *staatsbedrijven* waren en dat bij de keuze van een afbeelding op een postzegel politieke overwegingen een rol kunnen spelen. Laten we eerst eens kijken bij onze oosterburen. Daar werden van 1 januari 1900 tot 31 oktober 1922 de zogenaamde **Germania** zegels gebruikt. Hierop is de actrice Anna Führung in een krijgshaftige uitmontering afgebeeld. (Fig. 97-1) Ze kon zó uit een opera van Wagner zijn weggelopen, maar wat stelt ze voor? Het is een *allegorische* figuur, d.w.z. geen historische persoon, maar een *symbol* voor wat men (toen) als belangrijkste Duitse deugden kon bedenken. Waarom niet gewoon een portret van de keizer? Dat zou niet zo verstandig zijn geweest. De keizers waren de koningen van *Pruisen* en in het nog jonge Duitse Rijk zou dat in andere Duitse staten, zoals Hamburg, Bremen, Hannover en Saksen niet goed zijn gevallen.

In Italië had men na WO II ook geen behoefte aan portretten van staatshoofden en politici op postzegels. In 1946 was de nieuwe republiek uitgeroepen en men had niet alleen voorgoed afscheid genomen van Mussolini, maar ook van de zegels met Victor Emmanuel III, die was afgebeeld met de fascistische symbolen, de *fascies* of lictorenbundel (een bundel roeden met een bijl in het midden, in het oude Rome het symbool van heerschappij over leven en dood). Het nieuwe Italië had behoefte aan een wat minder griezelig symbool, zonder de rijke geschiedenis te verloochenen en dat symbool werd gevonden in een afbeelding op een oude munt uit Syracuse en **Italia** genoemd. De Italia-zegels waren in gebruik van 1953 tot 1988. (Fig. 97-2)

Alle verzamelaars kennen het woord **Helvetia** als aanduiding op postzegels voor het land Zwitserland. Het woord komt uit het Latijn en grijpt terug op de geschiedenis. In de Romeinse tijd werd een groot deel van dit gebied bewoond door een volksstam: de Helvetiërs. Het huidige Zwitserland wordt bewoond door bevolkingsgroepen die vier verschillende talen spreken (Duits, Frans, Italiaans en Reto-Romaans) die allemaal even officieel zijn, dus eigenlijk allemaal op de postzegels zouden moeten.

Maar dat is een stuk lastiger dan in België (waar men de zegels voorziet van de woorden België en Belgique) en in Finland (waar de Finse en Zweedse namen Suomi en Finland sinds 1917 beide op de zegels staan). In 1862 vond men de voor elke Zwitserse taalgroep bevredigende – en voor buitenlanders begrijpelijke – tactische oplossing. Er zijn wel zegels met teksten in de verschillende landstalen (Fig. 97-3,4,5 en 6), maar daarnaast komt altijd de aanduiding HELVETIA op de zegel. De teksten op deze vier zegels zijn variaties op: “De Post, opdat wij nader tot elkaar komen”.

Net als wat in Duitsland gebeurde met Germania wordt Helvetia een *allegorische* figuur: een vrouw als symbool van de Zwitserse saamhorigheid. Niet helemaal overbodig: behalve taalverschillen is er ook een tweedeling katholiek-protestant en een sterke (nationalistische) gehechtheid aan het eigen kanton. Achtereenvolgens verschenen op de postzegels de *zittende* Helvetia, de *staande* Helvetia en een tweetal *borstbeelden* met daar tussenin weer een *zittende* Helvetia. (Fig. 97-7) Hoewel strijdbaar, met een speer of zwaard in de hand, oogt Helvetia toch minder militair dan Germania. Het is meer een “moeder des vaderlands”, een steun en toeverlaat in bange tijden, en dat blijkt het best uit het volgende postwaardestuk uit 1915. (Fig 97-8 en 9) De kaart werd uitgegeven ter ondersteuning van de door de oorlog getroffen “Miteidgenossen”, mede-eedgenoten, oftewel Zwitsers.

Aanbevolen literatuur: Goscinny en Uderzo: Asterix en de Helvetiërs.

Hierin wordt op zeer humoristische wijze de draak gestoken met typische Zwitserse cultuurelementen zoals de koekoeksklokken, de kaasfondue, het schieten op appels met pijl en boog, het bankgeheim en nog veel meer. Dat is weer eens wat anders dan die bloedserieuze filatelie!

(Sjoerd Bangma)

(Fig. 97-1)

(Fig. 97-2)

(Fig. 97-3)

(Fig. 97-4)

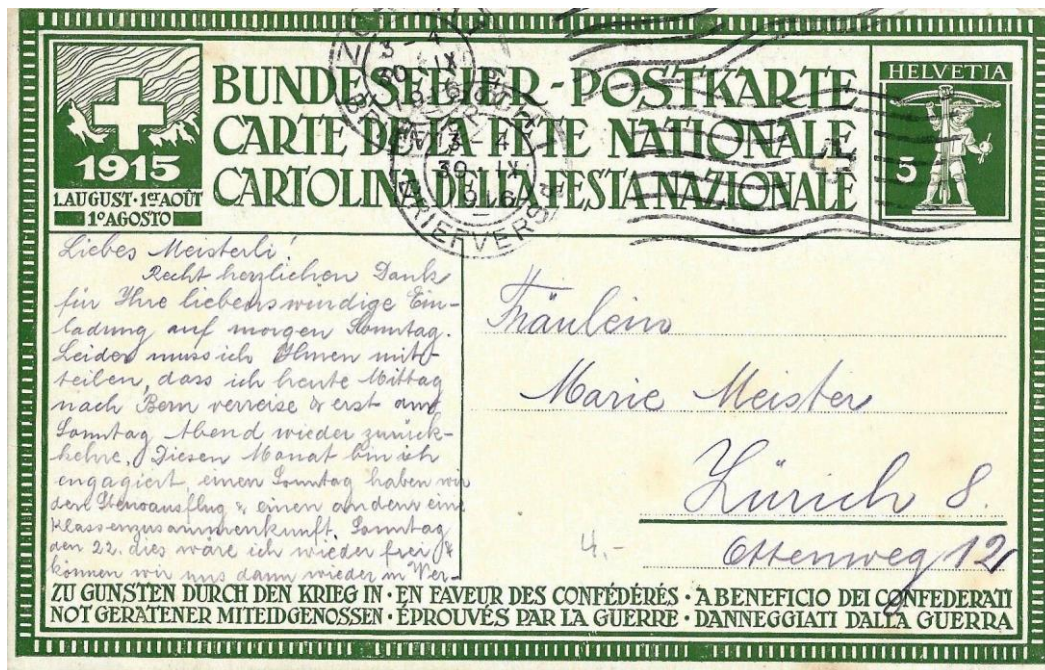
(Fig. 97-5)

(Fig. 97-6)

(Fig. 97-7)

(Fig 97-8)

(Fig. 97-9)

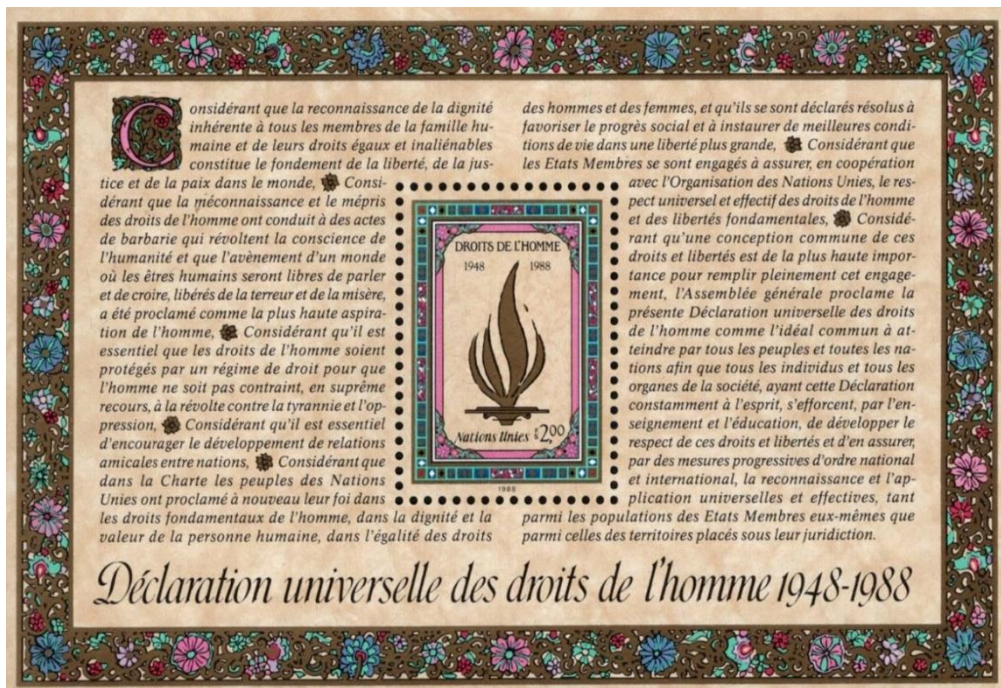
Wat een prachtige postzegel is dit

Het gebeurt mij niet vaak, maar nu wel. Ik zag deze postzegel en dacht gelijk: 'Wat een prachtige postzegel is dit. Ik zie een hoofd met handen voor het gezicht, maar desondanks zie ik een gezicht.' Mijn nieuwsgierigheid was geraakt. Ik wilde meer weten over deze zegel. U ook?

75 jaar Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

Deze prachtige postzegel is uitgegeven door het Belgische postbedrijf Bpostgroup. Dit bedrijf is

vergelijkbaar met onze PostNL. De uitgiftedatum was 20 maart 2023. Maar ik had totaal geen idee waarom deze zegel werd uitgegeven. Op de site van Bpost werd hierover het volgende gemeld: “Diversiteit is een feit. Inclusie is een keuze die Bpost met trots verdedigt. Daarom wil Bpost eer betuigen aan de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, die op 10 december 1948 door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties werd ondertekend. Met daarbij vooral aandacht voor artikel 1: Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren.” U kunt de hele Verklaring van de Rechten van de Mens uit 1948 nalezen op onderstaand postzegelvel van de Verenigde Naties. U moet dan wel de Franse taal machtig zijn.

Diversiteit

De toelichting van Bpost begint met: ‘diversiteit is een feit.’ Wat is diversiteit? Diversiteit houdt in dat mensen verschillen van elkaar en het bij elkaar hebben van die verschillen noemen we diversiteit.’

Bpost heeft over diversiteit ook in 2019 een mooie postzegel uitgebracht. Daarin zien we diversiteit in beeld.

Diversiteit

Deze postzegel maakt deel uit van een postzegelvel van 5 zegels, waarin staat: ‘Diversiteit maakt macht.’ Zelf had ik liever gekozen voor de tekst: ‘Diversiteit maakt sterk.’

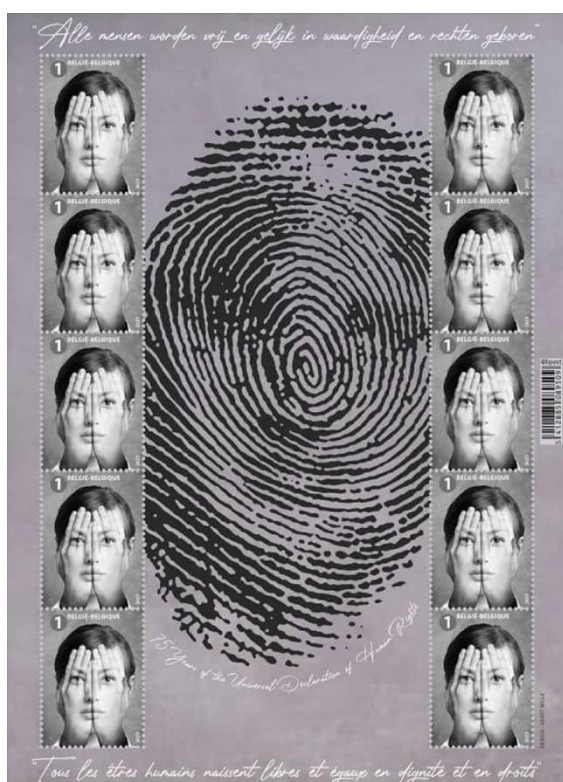

Inclusie

Bpost vervolgt haar toelichting met: ‘Inclusie is een keuze die Bpost met trots verdedigt.’ Zelf heb ik het gevoel dat ‘inclusie’ een ‘modewoord’ is. Je komt het tegenwoordig overal tegen. Officieel betekent inclusie: ‘insluiting in de samenleving van achtergestelde groepen op basis van gelijkwaardigheid. Volgens mij noemden we dit vroeger ‘anti-apartheid.’ Tanzania gaf daar in 1978 een postzegelvel over uit.

Niemand wordt als slaaf geboren

De postzegel waar ik dit artikel mee ben begonnen, maakt deel uit van een postzegelvel met 10 dezelfde zegels. Aan de bovenzijde van het vel staat de tekst: ‘Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren.’ Ik vind dit wel een mooie tekst. Op 1 juli herdenken wij ook ons slavernijverleden. Ook dan realiseren we ons dat niemand als slaaf wordt geboren, maar een slaafgemaakte persoon is.

Vingerafdruk met daarin een gezicht

In het midden van het postzegelvel zien we een vingerafdruk. Mijn eerste opwelling was: Wat is dit nu? Gaat dit over het verzet van 'het verzamelen van vingerafdrukken' wat een aantasting is van de rechten van de mens? Toen ik echter langer naar het postzegelvel keek, zag ik er ook een gezicht in de vingerafdruk. 2 ogen, een neus en een mond zijn (voor mij) duidelijk te onderscheiden. Wat zal de ontwerper van dit vel hiermee hebben willen uitbeelden. Ik weet het niet.

Desondanks vind ik het een prachtig postzegelvel. U ook? Reacties zijn welkom.

(Willem Hogendoorn – 230628)

Prehistorische dieren.

Kinderen vermaken zich met speelgoeduitvoeringen van prehistorische monsters. De Tyrannosaurus-Rex is een veel gevraagd model. Of het nu gaat om plaatjes van voetballers of om dinosauriërs, voor kinderen zijn de modellen speelgoed, waarbij wij ons vaak niet realiseren dat lang geleden deze grote dieren onze wereld bevolkten.

Uit opgravingen blijkt dat onze hedendaagse paarden en olifanten verrassende familieleden hadden, die nu alleen nog bekend zijn door opgraving van hun geraamten. Het oudst bekende familielid van het

paard is de *Eohippus*, van het Griekse woord voor morgen en paard, oftewel het morgenpaard. Paarden hebben zich in de loop van miljoenen jaren geëvolueerd. Het oudste paard, het 'morgenpaard' was klein, misschien maar dertig centimeter hoog en het paardje woog wellicht 10 kilo. Het oerpaardje leefde in Noord-Amerika en Europa. In Noord-

Amerika stierf het paard uit ongeveer terzelfder tijd dat paarden door de Europese ontdekkers opnieuw werden ingevoerd.

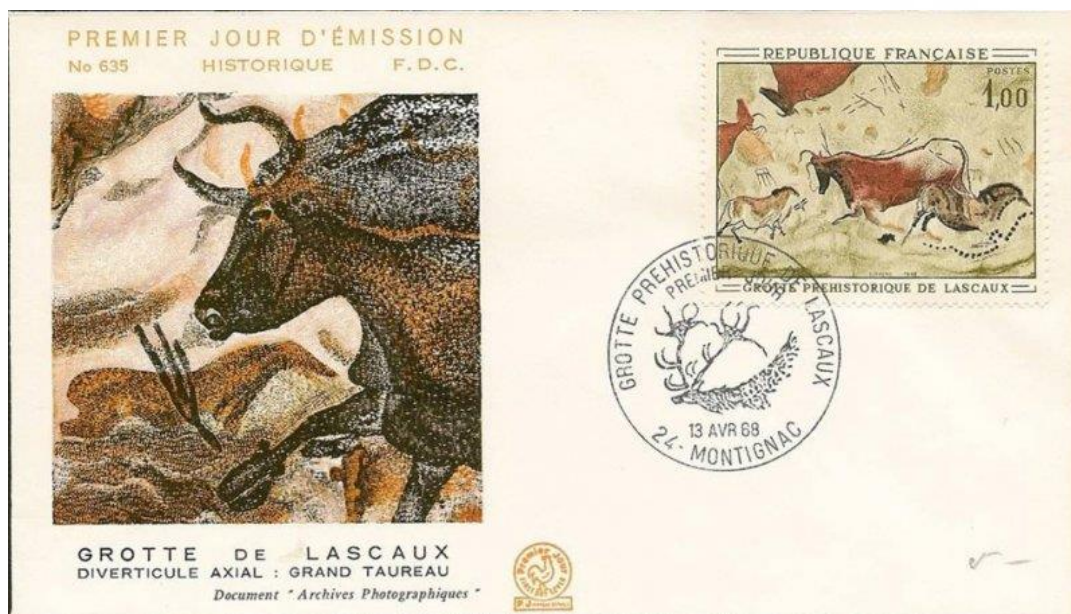
Twee prehistorische familie-leden van de olifant zijn de mammoet en de mastodont, een mammoetachtige plantenetter. Beide echter vele malen groter dan de huidige, toch ook niet zo kleine, olifanten.

Maar niet alleen opgravingen en daarop volgende reconstructies van uitgestorven dieren hebben ons een beeld opgeleverd van deze lang vervlogen tijden. In grotten, overal op de wereld, zijn tekeningen aangetroffen, gemaakt door mensen uit die tijden, die ons een levensechte indruk geven van dieren zoals de mammoet, de oeros enzovoort.

Vele landen hebben in de loop van de jaren zeer fraaie postzegels uitgegeven met afbeeldingen van dinosauriërs en latere, uitgestorven dieren en natuurlijk ook van grot-tekeningen, zoals de Franse zegels

met de afbeelding van een oeros in de grotten van Lascaux.

Vee
en

paarden zijn afgebeeld op een van de belangrijkste friezen - de grot van Lascaux, per ongeluk ontdekt

op 8 september 1940, door vier jonge mensen, waaronder Marcel Ravidat (17 jaar oud). Het is een van de belangrijkste grotten versierd met het paleolithicum door het aantal en de esthetische kwaliteit van zijn werken. Het wordt soms bijgenaamd "de Sixtijnse kapel van de grotkunst" of "de Sixtijnse Kapel van de Périgordian" volgens een uitdrukking toegeschreven aan Henri Breuil (1877-1961, priester en prehistoricus, "de paus van de prehistorie"), die het ook "het Versailles van de prehistorie" of "de Franse Altamira" (grot gelegen in Noord-Spanje) noemt.

De grotten van Lascaux liggen in de vallei van de Vézère op het grondgebied van de gemeente Montignac in het Franse departement Dordogne (regio Nouvelle-Aquitaine). In 1940 werden in een grot een groot aantal rotswandschilderingen ontdekt. Deskundigen dateren de oudste rotsschilderingen uit de grot van Lascaux op 15.000 v.Chr., de jongste op 10.000 v.Chr. Het is de rijkst beschilderde prehistorische grot die tot nu toe werd ontdekt.

De 'grot van Lascaux' gaat door voor de 'Sixtijnse Kapel van de Paleolithische Kunst' en werd in 1979, als onderdeel van de Prehistorische locaties en beschilderde grotten in de Vézèrevallei, op de werelderfgoedlijst van de UNESCO geplaatst. De schilderingen hebben vooral dieren als onderwerp: bizonnen, herten, neushoorns, runderen, paarden, rendieren en stieren. De tekeningen en de (aard)kleuren zijn goed bewaard gebleven. Veel schilderingen hebben geheel gekleurde vlakken, andere zijn uitgevoerd als krachtige lijntekeningen en gravures.

De schilderingen in de grot worden bedreigd door bacteriën en schimmels. Wetenschappers hebben schimmels - kleine witte donsharen - ontdekt op de bodem en de zijwanden. Men noemt de *Fusarium solani*, een vrij sterke en schadelijke zwammensoort. In 1963 moest men het grote publiek de toegang ontzeggen omdat er vorming van groene algen en schimmels was geconstateerd, die te wijten waren aan een onophoudelijke toeloop. Sindsdien is de grot niet meer voor publiek toegankelijk. Op 200 meter van de oorspronkelijke grot is een replica (Lascaux II) gemaakt die wél voor het talrijke publiek toegankelijk is. De bouw startte in 1972 en was in 1984 gereed.

Men noemt de prehistorische periode in de kunst van 25.000 - 10.000 v.Chr. (in het laat-paleolithische tijdperk) de Madaleinecultuur, naar de grot van La Madeleine, eveneens in de Dordogne.

In december 2016 is Lascaux IV geopend. Het ondergrondse museum is ontworpen door het Noors/Amerikaanse architectenbureau Snøhetta. De kosten waren 57 miljoen euro.

Op 26 april 2019 werd een zegel van € 0,88 uitgegeven met een kleurrijke afbeelding van de prehistorische tekeningen.

(Anna C. van der Maade – 210707)

UW REACTIES

Wij stellen graag ruimte beschikbaar in de KNBF Nieuwsbrief voor lezers die willen reageren. Een reactie wordt geplaatst onder verantwoordelijkheid van de afzender en geeft de opvatting van de afzender weer. De redactie kan beslissen bepaalde reacties niet op te nemen.

Ook reageren? Stuur uw reactie aan: redactienieuwsbrief@knbf.nl.

Hou de bijdrage beperkt. De redactie beslist of de brief geplaatst wordt of niet en dat hangt onder meer samen met de beschikbare ruimte. De redactie mag de brief inkorten en/of redigeren. Anonieme reacties worden niet geplaatst, dus vermeld bij inzending in ieder geval uw naam en adres.

Deze maand helaas geen reacties.

Mocht u (ook) willen reageren, commentaar leveren, zelf een stukje inzenden, een vraag stellen – een probleem voorleggen aan uw mede-verzamelaars? Of wilt u zich aanmelden voor een (gratis) abonnement op de KNBF Nieuwsbrief ?

@ Redactienieuwsbrief@knbf.nl
